

TAKVİMDEN BİR YAPRAK

Uzunay

"Midas,, in şarab çanağı

BUGÜN ele alacağım alaylı mevzuların hepsini bastırarak bir hâdise karşısında bulunduğum için bu hafta okuyucularımı bununla eğlendirmek istedim.

Dünkü fıkramda bahsettiğim Arkoloji Müzesindeki hırsızlık üzerine İzmir Müze Müdürü gayet isabetli bir tedbir almış: Senelerdenberi pavyon halinde bulunan müzede — hâşâ huzurdan — abdesthane bulunmadığı için bekçilerin «def'-i-hâcet» etmek üzere yüz metre mesafede bulunan helâlara gitmeleri yüzünden müzenin bir soyguna maruz kalmasından endişe etmiş. Ne yapsın? Tahsisat yok ki helâ yaptırın... Düşünmüş, taşınmış bekçilere birer oturak vermekten başka çare bulamamış.

Bu oturaklar müzeye demirbaş kayıt oldukları için zaman ile onların da birer antika hüviyet almaları ve saplarına birer karton takılarak: «Kral Midas'ın şarab çanağı» diye teşhir edilmeleri de mümkündür. Turistlerden bâzıları:

— Ben Midas'ın dudaklarının temas ettiği çanaktan şarap içmek isterim.

Diye tutturabilirler ve buna ufak bir ücret mukabilinde muvafakat edilir. Gayesine erişen turist, memleketine dönüp seyahati hakkında eşine dostuna tafsilât verdiği zaman:

— Evet azizim, diyecek... Ben Midas'ın çanağından şarap içtim. Çanakta kekremsi bir tad ve Milâttan evvel içilen şabane şarabın, çanağa sinmiş ağır bir rayihası vardı.

Bekçilere verilen bu pratik kaplar bizde «Babanın şarab çanağına...» diye savrulan küfürün esasını teşkil eder.

Oturak deyip geçmeyin... Ona verilen «lâzımlı» ismi tam yerinde kullanılmış bir kelimedir. İnsan oğlunun ilk oturduğu taht odur. Eski zamanlarda trenlerde vagonlarda kompartımanlar ayrı kapılı iken her yolcunun yiyecek sepetinin yanına beze sarılmış bir oturak bağlanırdı.

Oturakla bütün ev halkı içli dışlı olurdu. Bâzan seririnde oturan torun büyükannesine bağırır:

— Haminne! Oturak bana bum dedi.

Haminne de torununu:

— Ah benim gazi evlâdım!

Diye pohpohlardı. Orta oyununda Kavuklu Hamdi merhum, pişekâr Küçük İsmail'e «Bana müsaade, ben eve gideceğim.»

Dediği zaman rahmetli İsmail:

— Hamdiciğim, sen evde o kadar lâzımlı mısın?

Diye sorar, Hamdi de anlamamış gibi:

— Buyur!

Diye cevabı yapıştırırdı.

★

Kanlıcalı şair Nihat bey bir akşam sandal ile demlenerek Kanlıcaya giderken «Deli» lâkabıyla anılan Adliye Nâzırı Rıza Paşanın yahşının önünden geçer. Salonun penceresi önünde oturan Rıza Paşa, Nihat beyi görünce camı açar:

— Buyursan a... Nihat bey.

Nihat bey demlendiğini anlatmak üzere şîşeyi gösterir. Paşa:

— Dur öyle ise sana meze atayım.

Der ve sandala turfanda iri bir portakal atar. Nihat bey, portakalı kapar, sonra ayağa kalkarak yerle temennahlarla «Allah ömürler versin... Daima sıhhat ve âfiyette berdevâm olun.» diye teşekkürler eder. Rıza Paşa:

— Canım Nihat Bey, bir portakal için bu kadar teşekkür olur mu?

— Aman efendim. Delinin âdeti oturak atmaktır. Siz portakal atıyorsunuz... Nasıl teşekkür etmeyeyim?

★

All Emiri Efendi merhum hastalanır, ölüm döşeğine yatar. İbn-ül-Emin Mahmut Kemal Bey iyâdete yâni hatır sormağa gider. İstanbul'un sayılı pislerinden olan hastanın yanına girer. Ali Emiri Efendi yatağa uzanmış inliyor. Odanın bir tarafında üzerleri kâğıtla örtülmüş oturaklardan buram buram kerih kokular taşıyor.

— Geçmiş olsun hazret...

— Ah Mahmut Kemal Bey! Artık ahret seferine çıkıyorum.

— Aman efendim... Durun bakalım. İnşallah kesb-i-âfiyet edersiniz.

— Yok... Kemal Bey, ben hâlimi bilirim. Çok şükür imanımı kurtardım, fakat amelim yok.

Mahmut Kemal Bey leş gibi kokan oturaklara bakar:

— Efendi, der, amelin yok da bu sıra sıra oturakların burada işi ne?